

ENSIMMÄISEN LUOKAN LUKUPOLKU

Tehtävähjeet lukuvuodeksi

ASKEL 1: Oma lukukaveri

Toiminta: Askarrellaan oma pehmolukukaveri, tarinoita rakastava kuuntelija, jolle lapsi voi harjoitella lukemaan ääneen.

1. Oppilaat suunnittelevat oman pehmoelun eli lukukaverinsa: Millaisen lukukaverin haluan tehdä (väri, muoto, tarvittavat materiaalit)? Voitte käyttää avuksi suunnittelulomaketta.
2. Ommelkaa, täyttäkää ja viimeistelkää pehmolukukaverit.
3. Antakaa lukukavereille nimet.
4. Järjestäkää pehmolukukavereiden näyttely tai esittelytilaisuus luokassa.

Tavoite: LEIKKIEN KOHTI LUKUTAIDOA

Lisämateriaaleja:

- Ennen askartelua voidaan sytykkeeksi keksiä oma tarina Punomon ohjeen avulla.

ASKEL 2: Kirjastoretkelle!

Toiminta: *Koulun alkaessa tehdään retki kirjastoon, josta lainataan kirjoja luokkaan yhdessä ja itsenäisesti luettavaksi.*

1. Kootkaa oppilaiden kiinnostuksenkohteita paperilapuilla lukutoiveiden aarrearkkuun. Aarrearkun voi toteuttaa piirtämällä taululle tai esimerkiksi kenkälaatikkoon.
2. Suunnitelkaa kirjastoon tai kirjastoautoon tutustumisretken ajankohta yhteistyössä kirjaston kanssa.*
3. Lainatkaa oppilaita kiinnostavia kirjoja luokkaan ääneen luettavaksi, itsenäisesti tutkittavaksi (kuvakirjat) tai luettavaksi. Kirjaston henkilökunta voi auttaa löytämään sopivia kirjoja. Ohjaa monikielisiä oppilaita lainaamaan kirjoja myös omilla äidinkiellillään.
4. Kootkaa ryhmän lukemia kirjoja näkyviin ”lukumittariin” esimerkiksi lukutoukaksi tai lukupuuksi. Lisää ideoita Lukemisen lukujärjestyksessä kohdassa ”Joka kuukausi”.

Vinkki: Kannusta oppilaita jatkossa käymään kirjastossa myös kavereiden tai vanhempien kanssa.

Tavoite: LUE MONIPUOLISESTI

Lisämateriaaleja:

- *Vantaalla ykkösluokkalaiset saavat kirjastosta oman kirjan tutustumisretken yhteydessä. Kirjaa käytetään koulussa Lukupolun 1. luokan askeleessa 5.
- Ohjeita koulu- ja päiväkotiyhteistyöhön Helmet-alueella Lapset ja nuoret -sivulla. (Helmet)

ASKEL 3: Satumaailma herää eloon

Toiminta: *Mitä sitten tapahtui? Luodaan luokkaan luetun satukirjan maailmaa, jonka innoittamana keksitään jatkotarina sadun henkilöille.*

1. Lukekaa ääneen satukirja. Käykää yhdessä kysellen läpi, mitä tarinassa tapahtui.
2. Rakentakaa luetun kirjan perusteella tarinan ympäristöä luokkaan kuvaamataidon, käsityön tai musiikin keinoin. Esimerkkejä: Piirtäkää kirjan tapahtumapaikka tai askarrelkaa hahmoista paperinukkeja.

Vinkki: Lisää ideoita sadun elävöittämiseen [Vuorovaikutuksellisen lukemisen mallissa \(kohta 4. Sadun elävöittäminen\)](#) (Vantaa, Lukunen)

3. Kerratkaa tarina. Kysy lapsilta, miten tarina voisi jatkua ja kysele lisäkysymyksiä.
4. Kootkaa pohdinnat yhteiseksi tarinaksi ja piirtäkää tapahtumat taululle aikajanaan.
5. Jatkoehdotus: Luokaa tarinasta esitys (esim. näytelmä, pöytä- tai nukketeatteri) luokkaan tai joulujuhlaan. Opettaja voi toimia kertojana. Keksikää repliikit, jakakaa roolit ja muistakaa rekvisiitta!

Tavoite: KERRO OMA TARINA

ASKEL 4: Tietokirjaraati

Toiminta: *Jokainen oppilas valitsee raatiin mieleisen kirjan, joita arvioidaan yhdessä viikoittain opettajan johdolla.*

1. Pyydä oppilaita valitsemaan itselleen mieleinen tietokirja mukaan kirjaraatiin. Hyödyntäkää valinnassa kirjastoa tai [Suomen tietokirjailijoiden katalogia](#) alakouluun ja esiopetukseen.
2. Laittakaa kirjat yhteiseen pinoon ja nostakaa niitä viikoittain koko luokan kirjaraatiin nimettömästi. Lue ryhmälle yhdellä kirjaraatikerralla ääneen 2–4 kirjan takakannen tiivistelmät ja tarkastelkaa kansikuvia.
3. Antakaa kirjoille ääniä vaikutelman mukaan: äänestäkää, vaikuttaako kirja olevan esimerkiksi jännittävä, vauhdikas, kiinnostava tai onko siinä hieno kuvitus. Kirjatkaa jokaisen kirjan saamat arviot ylös.
4. Asetelkaa tietokirjat kirja-arvioiden kanssa esille houkuttelemaan lukemaan.
5. Jatko tehtävä: Lukekaa omat tietokirjat ja esitelkää ne pareittain [Suomen tietokirjailijoiden katalogin](#) 12 kysymyksen avulla. Kysymyksiä 4, 5, 6, 7 ja 9 kannattaa käsitellä yhdessä koko ryhmän kanssa.

Tavoite: KIINNOSTU KIRJASTA

Lisämateriaalia: [Vinkkausvideo Kirjastokaistalla](#) vuonna 2022 ilmestyneistä lasten tietokirjoista.

ASKEL 5: Sukellus kirjaan

Toiminta: Piirretään koko luokan lukeman kirjan pohjalta julisteita, joiden avulla luokka syventyy kirjaan eri näkökulmista.

Tehtävöohjeet on sovellettu lukudiplomitehtävistä (Helmet).

1. Lukekaa koko luokan kesken sama kirja*. Opettaja voi lukea kirjan ääneen luokassa tai se voidaan lukea itsenäisesti.
2. Jaa oppilaat ryhmiin (A-D), joista jokainen tekee piirtämällä ja kirjoittamalla kirjasta julisteen ohjeiden mukaan. Julisteiden näkökulmat: A) Kirjan hahmot, B) Tapahtumapaikka, C) Sanasto ja D) Kirjan juoni tai rakenne. Tulosta ohjeet tästä.
3. Ripustakaa ryhmien julisteet seinälle ja tutkikaa niitä yhdessä. Mitä uusia asioita huomasitte kirjasta, kun tutkitte sitä pintaa syvemältä?

*Huom! Vantaalla kaikki ykkösluokkalaiset saavat kirjastosta oman kirjan. Syksyllä 2024 kaikki Suomen 1.-luokkalaiset saavat runokirjan Kirsi Kunnas 100 -juhlavuoden kunniaksi.

Tavoite: SUKELLA KIELEEN JA TARINAAN

ASKEL 6: Kirjavinkkaus kaverille

Toiminta: Harjoitellaan pareittain omasta lukukokemuksesta kertomista vuoden aikana tutuksi tulleiden kirjojen kautta.

1. Tarkastelkaa yhdessä luokan lukemia kirjoja: mitä kaikkea luokka on lukenut ja kuunnellut vuoden aikana?
2. Jokainen valitsee kirjoista yhden itselleen mieluisen ja tekee siitä esittelyn kirjavinkkausmonisteen avulla. Ohjeet vertaisvinkkaukseen on laatinut kirjailija ja ammattivinkkari Sini Helminen.
3. Esitellä kirjat kirjavinkkausmonisteen pohjalta toiselle oppilaalle.

Vinkki: Elävöitä kirjavinkkausta hyödyntämällä Sini Helminen ideoita erilaisten innostavien kirjavinkkaustuokioiden järjestämiseen: <https://luelapselle.fi/ohjeita-opettajille-kirjavinkkaustuokion-jarjestamiseen/>

Tavoite: KERRO LUKUKOKEMUKSESTASI

Esi- ja alkuopetuksen Lukupolku. Lisää materiaaleja: luelapselle.fi/lukupolku